

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 160. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 11-го липня 1936. VOL. XLIV. No. 160. Jersey City, N. J., Saturday, July 11, 1936. THREE-CENTS

СТРАШНА СПЕКА НА СХОДІ

НЮ ЙОРК. — Нью Йорк і околицю навістили гарячі струї, які заповідали кліматичну стацію кілька днів. Офіційна температура, яку взяла високо на хмародері, виносила поверх 102 ступні. Однак на долині горяч була значно вища. В Центральному Парку температура виносила 145 ступнів Фаренгайта, а на Таймс Сквері 115. Яка це горяч пізнати найкраще по тім, коли нагадати, що температура перейшовши в тілі чоловіка 103 ступні, чоловіка вбиває. Ця спека, яка навістила північно-східні стейти, побила всі дотеперішні рекорди, які історія цих околиць запам'ятала.

МАЛЕНЬКІ ДОЩІ В ЦЕНТРАЛЬНИХ СТЕЙТАХ.

ШКАГО. — В центральних стейтах впали деякі маленькі дощі. Однак з огляду на те, що земля була дуже суха, ці дощі майже не лишили ніяких наслідків. Кілька хвилин по дощі земля була такаж суха, як перідтм. Спека триває далі, а температура доходить до 120 ступнів. Втрату, спричинену посухою в центральних стейтах, обчислюють на \$300,000,000. Поверх 200,000 родин знайшлися тепер без ніяких засобів до життя. Найгірше зі всіх стейтів потерпіли обі Дакоти. Ціни на збіжжя далі йдуть вгору.

РАДЯТЬСЯ, ЯК СПАСТИ ФАРМЕРСТВО.

ШКАГО. — На конференції фермерів виголосив промову бувши губернатор стейту Ілінойс, Ловден, в якій подав план систематичної ліквідації фермерам. Цей план, говорив докладчик, одобрив теж републиканський кандидат на президента, Ландон. В ньому передвиджується стелу поміч фермерам в цілому осушення, чи в'ядовнення землі, як теж моральну піддержку, що мала би скріпити довіря фермерів до їх стану. Бо в наслідок великих кліматичних нещастя, як ось остання, посуха або повінь, слідне знеохочення до фермерського стану, яке в дальшій бигу моглоб зле відбитися на суспільнім житті Америки.

АГРАРНИЙ СТРАЙК В АРКЕНЗО.

МЕМФІС (Теннесі). — У східній частині стейту Аркензо вибух був страйк фермерських робітників, який мав тривати кілька тижнів. Тепер цей страйк закінчився і провідники страйку хваляться, що вийшли з нього побідно, бо добились підвищення платні з 75 центів, на \$1, а навіть \$1.25 за 10-годинний день праці. Знову ж власники фармів говорять що ішло-го. Вони кажуть, що такого страйку зовсім і не було; що цілий час можна було дістати всюди робітників по 75 центів до \$1 денно, якби тільки було подостатком праці. Заяву страйкарів вони назвали „блфом“.

НЕ МОЖУТЬ СПУСТИТИ МОСТІВ.

НЮ ЙОРК. — В наслідок великої горячі, залізо в трох мостах околиці Гарлем розтягнулося до тої міри, що їх не можна назад спустити. Треба було їх замкнути для вуличного руху, і цей рух спрямувати кути інде. Подібний клопіт мають всі інші залізні мости. Деякі з них, що лежали на головних артеріях і яких не можна було ніяк обіхати, пожежна сторожа обливала годинами водою, щоби їх охолодити, та покласти назад на своє місце.

В НОЧІ ПАРКИ БУДУТЬ ОТВЕРТІ.

НЮ ЙОРК. — В наслідок спекоти, посадики Нью Йорку Ля Гвардія видав розпорядок, що через ніч люди можуть перебувати в міських парках і навіть можуть собі спати на мораві, коли цього захочуть. Теж міські купальняні ставки будуть відкриті до півночі. Дозволено теж людям оставати цілу ніч над берегом моря.

ХТО РЯДИТЬ АМЕРИКАНСЬКО НАЩЕЮ?

ВАШІНГТОН. — Федеральний Комітет Засобів подав президентові Рузвелтові звіт, з якого виходить, що всі функції збірного життя американської нації виконують 175,000 ріжних федеральних, стейтових і локальних правлячих галузей. Вони охоплюють і регулюють усі вияви суспільного життя, як економічні, промислові, фінансові, виховні, наукові, добродійні, судові, релігійні і т. п. Між деякими галузями, говорить цей звіт, є довна співпраця і вони не перехреснюються зі собою. Однак в інших не означено точно круга їх ділання. Вони взаємно переступають свої території впливів, попадають в конфлікт і вслід за тим викликають замішання в урядованні. Ціль цього звіту було знайти і ствердити лихо, та подати план якби його усунути.

СТРАШНИЙ МОРД У ПРИСТУПІ БОЖЕВІДЛЯ.

ІНДІАНА ГАРБОР (Індіана). — Сталевий робітник Селестіно Гонзалес пробудився серед ночі і вхопивши сокиру замордував нею цілу свою родину, жінку і шестеро сплячих дітей. Відтак пішов до фабрики, в якій працювала нічна шихта робітників і знайшовши там своєю бордера Жовта Ара, застрілив його на кінець і собі вдеровав Катря. Поліція догадується, що цього несамовитого вчинку він допустився у приступі хоробливої зависти за свою жінку.

ДОБРИЙ СТОРОЖ.

Одна жінка в Москві взяла собі з зоологічного городу мале левеня на виховання. Левеня росло під дбайливою опікою цієї жінки, аж виростало на великого льва.

Нашадок царя пустині, що вродився в діячці, вихований між людьми, засвоїв собі всі прикмети домашньої тварини. Він ледься до домашніх, дозволяв їм бавитися з собою та ходив собі з ними на прогулячки. Був грізним тільки для чужих.

Це найкраще збагнув злодій, що закрився в часі неприязни господарині до нього. Він відчинив двері до кухні, ввійшов до кімнати й, не знайшовши там нічого, пустився в третю кімнату. Знецьвля почув позаду себе „сипіння“. Оглянувшись він побачив підходив до нього. Злодій миттю вискочив на шафу, а лев, занепокоєний привабою чужого чоловіка, став жакливо ревити.

Щойно поліція зтягнула з шафи блідого з переляку злодія.

АФРИКАНСЬКА ІСТОРІЯ.

Містер Стів, банковий касієр у Капштаті (півд. Африка) довгий час не міг переболіти, що його наречена, в яку був по вуха закохався, ні з цього ні з того покинула його. З гризоті оженився з першою ліпшою. Була нею дівчиною, що досі залишалася до нього без успіху; з нею містер Стів забув своє горе. А тоді сльипий випадок ткнув йому в руки і причину забутого гору. Містер Стів надібав якусь між листами своєї жінки документ — формальний контракт купна-продажу. Там його колишня наречена фігурувала як продавачка сторона, його піаніша жінка як купуюча, а сам містер Стів як предмет купна-продажу. Куплений за 2,000 фунтів стерлінгів, платних у місячних ратах по 20 фунтів... Контроля жіничних рахунків виказала, що це не всі рати виплачені і що були сплачувані точно — з платні містера Стіва.

ОБИКРАДЕНІ ПОЕТИ.

До двора ділчач Мончинського, пов. Рави Руска, де прихвали в гостину польські письменники зі Львова, Роговський, Корабійовський, Фройдман, Тужанський і Марія де Тейсейр, вломилися вночі невідомі злодіи. Вдізли, мабуть крізь вікно, до кімнати пані Тейсейр, вона збудилася, наробила крику і злодій повтікали, але встигли по дорогі вкрасти одяги всіх поетів та радіоапарат господаря дому. Злодіїв шукають агенти з псом.

ВЕДИКА ХАБАРНИЦЬКА „АФЕРА“.

В Лодзі і Варшаві викрили скандальну аферу. Члени українського правого союзу самоходових підприємств у змові з урядовцями дорогих відділів вимушували при призначенні концесій хабарі від 3,000 до 20,000 зл. У зв'язку з тим арештовано в Лодзі 17 осіб, у Варшаві 12 разом з головою Боршу та трьома членами у праві. Крім того арештували урядовців дорогого відділу у воєвдському уряді.

БОМБИ У ВІДЕНСЬКИХ ТЕАТРАХ.

Підчас вистави „Небожескої Комедії“ у віденському Бургтеатрі кинув хтось гаюву бомбу, наслідком чого виставу перервано. Те саме сталося на виставі „Тристан і Ізольда“ у віденській опері. Думають, що це політична демонстрація націонал-соціалістів.

МОТОР НА ВУГІЛЬНИЙ ПИЛ.

На останньому конгресі німецьких інженерів-моторовців у Дармштаді ствердили повні задовільні висліді з моторами, опалюваними лише вугільним пилом. Нові ліпші моделі тих моторів — в будові. Ці технічні новості, очевидно, вимушені недостатком власної ропи й бензину в Німеччині. Для вантажних автбудувом мотори, опалювані деревом (точніше деревинним газом) та вугільним пилом, особливо й воєнні машини ідуть штовхуючи бензином (з вугля).

КАРТЯР-ДЕФРАУДАНТ ПЕРЕД СУДОМ.

Окружний суд у Стрию засудив бущого урядовця староства в Долині Юзефа Красовського, на 18 місяців тюрми за постійні присяєврення скарбовних грошей. Красовський зізнавав, що програв ті гроші в карти.

ТРУП ПІД ПЕРИНОЮ.

Ветеринарна комісія для поборювання потайного ризидтва перевела наглу контролю у різника Евгена Пісарського у Львові. Ризик не хотів пустити комісію до сльипні; казав, що там страждає його тяжко хора сестра. Комісія ввійшла силою і під периною знайшла вже мертво тіло, але свинні, потайки зарізані. Справа пішла до суду.

ФАБРИКУВАЛИ ГРОШІ.

В селі Бабичах, пов. Радехів, викрито фабрику 5-злотових монет. Коли поліція увійшла до хати Татяни Шайнохи, де містилася фабрика, застала там Мартину Бориса й Омеліана Лопошинського, як вбивали фальшиві монети. Бориса зловлено, а Лопошинський вискочив крізь вікно. Незабаром його зловили, причому він дістав кулю в рамя. Припадки до виробу грошей і 25 штук фальшивих 5-злотових сконфісковано.

ЩО ДІЯТЬ ЧАСОМ ЛІТНИКИ?

Як повідомляє чеська преса, в одній місцевості на Моравії арештовано власника господарства, що кормив літників обідями з собачого м'яса. Так висяклося, чому мешканці цієї місцевості не могли втримати своїх псів.

ЗДЕФРАУДУВАЛИ 300 ТИСЯЧ ЗЛ.

У зв'язку з великими зловживаннями в кредитовому товаристві у Хшанові арештовано директора Августина Дзюбу. Він зголосився у прокуратуру в Кракові і зізнав, що впровадив кількох літ епроверив 300 тисяч зл. Цілковитий брак контролю уможливив йому здефравдувати таку велику суму.

ЩОБЬ НАЧЕ СОЦІЯЛІЗАЦІЯ.

Робітники в друкарні братів Казанських у Варшаві застрайкували, тому що управа друкарні не виплачувала їм упродовж кількох місяців. Цими днями страйкарі вернулись до праці, але переконалися, що друкарня стоїть перед повним банкрутством. Вони перейняли фабрику під власний заряд аж до часу, поки їх валежитості та інші довги друкарні не будуть сплачені.

НАЛОЖИВ НА СЕБЕ РУКУ.

З особового поїзду, що їхав зі Станіслава до Коломиї, вискочив коло Плянк молодий чоловік головою вниз і забився на місці. Стверджено, що це був 23-літній Тит Шавчукевич, безробітний абсолютний консерватор в Станіславові. В нотатці самогубника знайшли записку: „Трудно жити без гроша, не хочу стати злодієм, тому кінчу з собою. Прошу брата Казімира, щоб купив мені новий одяг і лякери, бо хочу бути хоч раз, на смертній постелі, пристойно одягнений“.

ЗА ОБІКРАЖУ ЦЕРКВИ.

Перед окружним судом у Золочеві відбулася розправа проти Петра Зайца, Івана Корнійчука і Петра Сабліна, всіх із Гаїв Староборіських, пов. Броди, що вломилися до церкви й обікрали її. П. Зайць і Ів. Корнійчук дістали по 4 роки в'язниці, Петро Саблін 3 роки в'язниці, а крім того всі втратили громадянські права на 5 літ.

41-ЛІТНЯ МАТИ 23 ДІТЕЙ.

Робітниця Марія Нечаєв в Архангельську привела недавно на світ 23-тю дитину. Вона має тепер 41 роки, зовсім здорова, замужня 23 роки, ядтнз.удбулицн- аг

ЛЮДИНА, ЩО БАЧИТЬ... РУКОЮ.

У музеї Родена в Парижі дуже цікавлять постійним бувальцем, що не має лівої руки, а зате правою дбайливо й уважно обмацує всякі різьби. Це учасник світової війни, що в нього вибух гранати відірвав його та ліву руку. Із фронту його забрали до Парижа, де довгий час лікували. Вереться він Тене Турнер і був перезд ввійною боксером. „Повою“ видажує, однак його життя вже було знівечене. Сліпота й недозаць руки — це калітиво гірше від смерті. Та Рене Турнер у лічниці вчився й навчився бачити... рукою. До нього приходили товариші й він „оглядав“ їх, доторкаючи поволі їх обличчя. Врешті, щоб розбити скуку, Турнер став ліпити з глини (моделювати) всякі предмети. І дивна річ: фігурки, що їх ліпив сліпий Турнер, були незвичайно подібні до облич його товаришів. Ось так сліпий боксер Турнер став різьбарем, — а його різьби всіх зацікавили.

Сьогодні Рене Турнера знають усі в Парижі як сліпого, що бачить рукою й єдиною рукою моделює свої різьби. Тепер забажав Турнер черпати зразки з класичних різьб. Тому й ходить він до дня зі слугою до музею Родена й довгенько там пересиджує.

ВВАЖАЛИ ЦІЛЮ СВОГО ЖИТТЯ — ТІЛЬКИ СЛУЖБУ УКРАЇНІ

ЛЬВІВ. — Останній процес проти українських націоналістів, що відбувся у Львові, викликав у цілім країю дуже велике вражіння. Польська влада передчувала, що це буде найважніший з усіх політичних українських процесів, бо на нім виступати будуть провідні одиниці краєвої екекутиви О. У. Н. Саме тому пороблено з боку польської влади всі можливі судові загострення, щоб не допустити до ніякої національної маніфестації підсудних. Закавано теж і пресі писати про це все, що діялося на суді, а що моглоб пошкодити престижові Польщі. Та не зважаючи на те все всі підсудні станули одним фронтом і всі доодного підно заманіфестували своє національне достоїнство.

Останні слова.

Особливо яскраво маніфестували підсудні свої переконавання у своїм останнім слові, видголошенім у хвилі, коли судді мали вже йти радитися над присудом. Приміром підсудний Мигаль заявив коротко ось що: „Працюючи в О.У.Н. тим самим я працював для в'ядовнення української держави. Ця праця була для мене всім змістом і ідеалом мого життя“. А підс. Машак сказав таке: „Я уважаю ціллю своєї життя тільки службу Україні. Україна була й є для мене великою святою, такою святою, що для неї не лише жити, але й вмерти є замало. Я хотів у боротьбі за українську державу, за визволення українського народу з неволі, в боротьбі за новий соціальний лад, за соціальну рівність, за Україну без холопа і без пана знайти ціль і щастя своє“.

І так говорили далі інші підсудні, обговорюючи місію України, післанництво української нації і т. п.

Прокуратор і предсідник суду переривали підсудним, а найбільше адвокатам, не дозволяючи їм говорити про мотиви, якими кермувалися підсудні.

Бандера про людське життя.

Дуже велике вражіння викликало те місце в промові Степана Бандери, краєвого провідника О. У. Н., у якій він говорив про те, що О. У. Н. дорожила й дорожить людським життям, хоч береться за атентати. Він казав: „Люди, які цілий час в своїй праці є свідомі, що кожної хвилини можуть утратити життя, такі люди, як ніхто, вміють цінити життя. Вони знають його вартість. О. У. Н. цінить вартість своїх членів, дуже цінить, але наша ідея в нашому понятті є така величя, що коли йде про її реалізацію, то не одиниці, не сотні, навіть мільони жертв треба посвятити, щоб її зреалізувати“.

Як випав присуд?

На основі вердикту суддів присяглих видав трибунал такий присуд: Степан Бандера — досмертна тюрма. Іанж Богдан Підгайний — 15 літ тюрми. Роман Мигаль — досмертна тюрма. Евген Качмарський — 15 літ тюрми. Катря Зарицька — 5 літ. Іван Малюца — 15 літ. Роман Шухевич — 4 роки. Осип Фенік — 5 літ. Володимир Івасик — 5 літ. Ярослав Макарушка — 6 літ. Олександр Пашкевич — 5 літ. Д-р Богдан Гнатевич — 4 роки. Володимир Коцюмбас — 4 роки. Іван Равлик — 5 літ. Семена Рачуна на 6 місяців за прибиття печатки. Федаківу і Свенціцьку звільнено від вини й крази. До того, що засуджені на досмертну в'язницю і на кару 15 літ тюрми не пристосовано амністії.

Приняли присуд з повною гідністю.

Часописи подають, що підсудні вислухали присуду достойно, з повним спокоєм, не виявляючи ніякої познаки якогось пригноблення. Плакали тільки старенькі мами підсудних, що були на салі між публікою.

Не давали адвокатам свобідно промовляти.

Підчас промов адвокатів приходило до небувалих у кярних процесас терть між прокуратором і адвокатами. Прокуратор, не звертаючи ніякої уваги на предсідника, самовільно переривав адвокатів промови, що є явним порушенням карної процедури. Особливо не дозволяли адвокатам говорити про те, що й польські революціонери, як Пільсудський, боролися з ворогами теж і такими методами, яких уживає О.У.Н. супроти окупантів України.

ЗАГРАНИЧНА ПОЛЬСЬКА ПРЕСА МОВЧИТЬ.

ВАРШАВА (Польща). — Польська Агенція Телеграфічна подала тільки коротеньке звідомлення про присуд, який занав в львівським процесі проти О.У.Н. За весь час цього найбільш цікавого політичного процесу не подано ніяких новинок. Загранична польська преса теж нічого не писала про цей процес, так, що польська загранична публіка нічого про нього не знає.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Published at 4 Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАСУХА ПОКАЗУЄ ЗЕРКАЛО

Страшна засуха в західних степах виглядає для нас великою новиною, але, той, що має довшу пам'ять, знає, що новиною властиво вона не є. В вісімдесятих і дев'яностих роках минулого століття такі засухи були на заході правильним явищем. Гинули й тоді череди чудоби, падали сотками люди, зруйнувалися тисячі господарств.

Коли теперішній стан фермерів виглядає гіршим, як він був тоді, то це якраз тому, що фермери мають коротку пам'ять та забувають на ті засухи з попередніх років. Останніми роками були дощі й це навело фермерів на думку, що з різних причин підсоння на американських преріях змінилося та що засуха їм уже не грозить. Через те, коли в давнину фермери придумували преріжні способи для боротьби з засухою, останніми роками вони це забували. Тому засуха являється для них багатим більшим нещастям, як вона була сорок—п'ятьдесят літ тому.

Під іншим оглядом західно-стейтові фермери знаходяться в кращім положенні, як їх товариші з минулого століття. У тамті часи панувала в американській суспільності непохитна віра в капіталістичну систему національної господарки. Люди загально вірили, що ця капіталістична система сама собою полагодує всякі суспільні справи. Треба просто лишити цю систему вільною від усякого вмішування урядів, місцевих, стейтових і федерального, а всі суспільні питання, як питання відношення між селом і містом, питання відношення продуцентів до споживача, питання відношення робітника до капіталіста, — просто всі питання вирішуватися самі собою, просто силою вільного розвитку економічних сил.

В імя таких ідей суспільність тих часів лишала фермерів у часи засухи на божу волю. Суспільність вірила, що ті фермери, що переживуть засуху, заслугують собі на те, щоби були вратовані, а ті, що не переживуть, на це не заслугоють: вони й повинні бути знищені для добра суспільності.

Як видно з поведінки урядів у теперішню засуху, американська суспільність виходить з зовсім іншого положення, або як це „по вченому“ називається, з іншої суспільної філософії. Хоча в Америці далі царює капіталізм, але ціла суспільність признає нині потребу допомоги для потерпілих від засухи фермерів. Ніхто нині не противиться тому, що уряд видає грібі мільони на допомогу для фермерів. Нині певно ніхто не спротивиться, як по скінченню вже засухи уряд видасть ще більші мільони на те, щоби на випадок нової засухи фермери не терпіли від неї, як терплять нині.

Як бачимо, американська суспільність закидає старе розуміння, що капіталізм дає всякому те, що йому належить. Нині суспільність має підозріння, що колиб дати капіталістам повну свободу робити те, що їм подобається, то це мусілоб скінчитися тяжкими жертвами для слабих, або тих, що падають жертвою якогось економічного або елементарного нещастя.

А. Чехов.

ФРАНЦУЗ НА СЛУЖБІ У МОСКАЛЯ

У неділю, пополудні, коротко відповів Шампунь.

— Е, хто там любив би французьку. Хіба французі. А француз не перебирає — їсть жаби, шурі, таркани... Бррр! Вам, цаприк, не смакує ця вудженина, тому що російська. Та дати тобі хоч би скла розтопленого, а сказати, що французьке, то зїш і ще пальці оближеш. У ваших очах усе, що російське, то нічого не варто.

— Того не кажу? — Все російське погане, а французьке — о, трожолі! На вашу думку нема країни над Францією, а на мою думку, ну, то сказати щиро, що мені така Франція? Посадити там якогось із наших начальників повіту, він до місяця попросить, щоб його перенесли, бо там йому буде загісно. Вся Францію можна здвж і вширш за один день переїхати, а тут треба їхати й їхати без кінця.

— Так, Росія країна дуже велика.

— Певно! А на вашу думку, нема людей понад французів. Ну, так, признаю, вчений, розумний нарід... Цивілізований... Француз освічений, добре

вихований, ніколи не допустить ніякої грубості, жінці зараз крісло підсуне тай не буде теж раків їсти вилками, не плоне на долівку, все те правда — одначе нема в нього того завяття, нема в нього того розмаху. Я лише не вмю того висловити, та, якби то сказати, недостає йому чогось... чогось... (тут Камишев стріпнув пальцями) чогось наче основи... Я десь вчитав, що ваш розум „книжковий“ лише, а наш тимчасом вроджений. Колиб нашому чоловікові дати відповідну освіту, то ніякий ваш професор до нього навіть і не вмивсяб.

— Може бути — притякує Шампунь.

— То ніяке „може бути“, лише так дійсно є. Тут нема защо гніватися, бо то правда. Наш розум, то розум винахідника — лише, що здавлюваний, а крім того не вмє теж чванитися. Придумав це і кинє в кут, або дітям дасть для забавки. А француз зробить якунебудь дурничку тай зараз по всьому світі розтрубить. Ось наприклад недавно мій наймит Іван стругав фігурку, яка, коли її потягнути за нитку, робить щось непристойне. Та Іванові й на думку не приїде хвалитися. Я

ЧОРНОМОРСЬКІ ДВЕРІ

В швейцарському прегарному місті Монтре, над берегом Леманського озера, представники держав відбудуватимуть нову інтернаціональну конференцію. Коли читатимете ці рядки, може бути, що ця конференція вже й закінчить свої роботи. Але сьогодні, 22 червня, праця тільки починається. Судячи з інавгураційних промов, — всі учасники палають найбільшим бажанням довести цю працю до найкращого вислідку. Але чи можна покладати на інавгураційні промови?... Конференцію присвячено одній з найважливіших для України інтернаціональних справ, — справі доступу до Чорного моря. Але представника України нема на тій Конференції. Нема навіть фіктивного її представника, від Советської України, що міг би, — бодай символічно представляти зацікавлені української нації в справах, зв'язаних з Чорним морем, що коли це Україна називалася Руссю носило імення „Руського“ моря. Пан Літвінов, комісар закордонних справ Советського Союзу, сам один „представлятиме“ всі „народи цього Союзу, хоча, наприклад, Велика Британія представлена на цій Конференції не тільки делегатом центрального англійського уряду, але й представником Австралії (1), що має представляти спеціальні інтереси британських Доміній.

З інших держав, які жеттєво зацікавлені в проблемах, зв'язаних із Чорним морем, бракує Італії, що не хоче брати жадної участі в інтернаціональній співпраці, доки не буде остаточно розв'язано справи санкцій, — а що санкції за кілька днів будуть остаточно знесені, то й делегат Італії незабаром зявиться поміж іншими представниками. І тоді бракуватиме тільки — України... Може бути, що дехто на тій Конференції й суніватиметься в праві п. Літвінова промовляти в імені українського народу; може бути, що дехто й жалуватиме, що український нарід не знайшов ще способу позбутися непрояних опікунів, але... муситиме переходити над тим до порядку денного.

А на порядку денному стоїтиме, як ми вже зазначали,

справа доступу до Чорного моря. Піднесла цю справу Туреччина. Досі цю справу упривильнював договір, заключений в Лозанні в 1923 р. Цей договір встановив повну свободу для кораблів, — як комерційних, так і воєнних, — всіх націй, проходите Дарданельський проливом та Босфором в Чорне море і назад. І для забезпечення цієї свободи, накинув Туреччині обов'язок знищити всі укріплення на берегах цих проливів та заборонити будувати нові укріплення. Але пізніше цей договір дещо змінено: право проходу для воєнних кораблів обмежено на кількість, що не мала би ні в якому разі перевищувати силу „найбільшої флотії (з бережних країн), що знаходилася би на той час в Чорному морі; крім того Туреччині дозволено перевозити охорону проливів шляхом рухомих гармат (цебто поставлених на судна, а не на беріг). Щодо першого пункту, то варто нагадати вражіння, яке викликав в інтернаціональній пресі перехід з Балтійського моря до Чорного в 1930 р. двох советських воєнних краблів (одного дреднаута і одного панцирника), що майже подвоїли сили советської чорноморської флотії.

Цікаво зазначити, що Совети в Лозанській Конференції підтримували тезу, що проливи не можуть бути інтернаціоналізовані (і це — не вважаючи на декларування й пропагування наймирнішої „інтернаціоналізації“ цілого світового політичного життя!), і що їх охорона мусить належати по праву бережним країнам, себто в першу чергу Туреччині. Крім того вони стояли за зрештоту заборону воєнним кораблям проходите через Дарданелі та Босфор. Проти цієї тези, що й перемогла, боронила тоді Англія.

Совети увесь час боялися інтервенції з Чорного моря, — а Англія хотіла мати за собою найбільшу свободу рухів та дипломатичної пресії.

З заключенням Лозанського договору справи остаточно не розв'язано. З одного боку Туреччина не могла погодитися на зменшення її суверенних прав на територію, положену коло проливів, а з

другого боку і Московщина, з огляду на настрої українського населення, не могла спокійно зносити загрозу появи сильної чужої флотії в Чорному морі. Тому вона пішла давнім шляхом, вказаним — в багатьох інших випадках — традиційною політикою царського уряду. В липні 1833 р. уряд Миколи I та турецький уряд зав'язали потаємний трактат Ункіяр-Скеlessi, і згідно з ним, Туреччина мала замикати проливи всім ворогам Росії. Конференція про проливи, заключила в 1841 році в Берліні між Австрією, Пруссією, Англією, Францією і Росією, знищила цю московську гегемонію в Чорному морі і привела до інтернаціоналізації проливів. Але пізніше царський уряд і сам почав підтримувати політику цілковитої свободи плавання через проливи, бо хотів мати можливість перекинути кожної хвилі свою чорноморську флотію на Середземне море, де вона, особливо з огляду на союз із Францією, мала би поважно загрозувати морським сполученням Англії. І саме тому, в часі перед Великою Війною, Англія була найбільшою прихильницею закриття Дарданелів та Босфору. Після війни й російської революції, ролі, як бачимо, знову перемістилися; Москва стояла за закриття проливів, Англія — за їх повне відкриття. Програвши в Лозанні, Москва проте не заспокоїлася і почала шукати можливостей для відновлення давнього трактату з 1833 р. Тому, коли в кінці минулого року Туреччина святкувала десятиліття своєї республіки, советський уряд прислав на ці свята велику делегацію на чолі в Ворошиловим, що повів переговори про спільну охорону проливів. Советські воєнні спеціалісти, з дозволу турецької влади, оглянули тоді всі стратегічні пункти на берегах проливів і випрацювали план тої охорони.

З проекту турецької делегації, що вона його представила на теперішню конференцію в Монтре, видно, що заходи московських дипломатів не пішли на марно: Туреччина домагається ремілітаризації проливів з тим, що право пропуску чи не-пропуску воєнних кораблів мало би належати виключно Туреччині, а це, в зв'язку з союзом Туреч-

чини з Москвою, забезпечувало би Советам повну свободу рухів.

З огляду на ту діяльність, що її виявляють тепер агенти Москви в усіх середземноморських країнах, підтримуючи з одного боку націоналістичні рухи арабів, а з другого боку синдикалістично-соціалістичні в Іспанії та в Франції, ця можливість вільного маневрування советської флотії з одночасним обмеженням цієї можливості для флотії інших держав, не може бути спокійно прийнята іншими державами. Проте інтернаціональна ситуація, що повстала з недавнього італійсько-етіопійсько-конфлікту та італійсько-англійського, загострення, яке з того конфлікту ви-

ринуло, є така, що Туреччина користується з активної підтримки Советів, могла би кожного моменту — на випадок спротиву — поставити світ перед донаним фактом. І тому — треба з нею переговорювати. І тому — ця конференція в Монтре. Та якщо Англія в своїй політичній реалізації, зрозуміє ситуацію і піде на широке порозуміння з Італією, то не виключено, що близька участь Італії в нарадах над „Чорноморськими Дверями“ може дещо поспувати советській грі. В усякому разі, Італія вже заявила, що — постанови конференції, внесені підчас її відсутності, не будуть мати для неї жадного значіння.

Евген Онацький, Рим.

ВИСТАВА НАРОДНОЇ ВИШИВКИ

Під таким наголовком появилася накладом Національного Музею у Львові невеличка публікація з нагоди недавньої відкритої вистави українських народних вишивок у Національному Музею. Книжочка має 16 сторін, а коштує 20 сотиків. А що тими справами цікавляться многи й в Америці, бо теж влаштовують подібні вистави, так подаємо цю публікацію ті завваги, що їх помістив в „Новім Часі“ відомий критик Е. Ю. Пеленський. А пише він ось що:

Ця публікація вміщає дві статті: д-ра І. Свенціцького: „Показ української народної вишивки в Національному Музеї“ та арт-малюра Федюка: „Народня вишивка як твір народного мистецтва“.

З великої кількості писень про народно вишивку авторів-аматорів це видання відрізняється основно своїм науковим підходом до справи. Відкидаючи низку необоснованих тверджень про народно вишивку, д-р Свенціцький вперше намічує єдиноправильний підхід до питань орнаментики вишивки, розглядаючи її на широкому порівняльному тлі вишивок інших народів, споріднених з українським, а бо його сусідів. Розгляд вишивок утруднюють не лише територіальні впливи, але й часові наперствування, зокрема в останній добі, коли то замість вільної мистецької творчості виростає фаб-

рична продукція. Підкреслюючи, „що в наші генеза народної вишивки — вязанки — килими — ткани — досі ще не досліджені в нас як слід“, автор слушно зауважує, що „ставити гіпотези в цьому напрямку на основі дрібної частки пізаного матеріалу ще непердчасно“. Тим не менше автор намічує основні напрями для будучих дослідів людської вишивки — і тому — велика вага його статті.

М. Федюк розглядає вишивку з мистецького боку. Правильне зрозуміння і визначення ролі площинного розміщення красок і форм на вишивці, себто на малому розмірі, окреслює тут своєрідні функції мистецьких засобів. Та з другого боку важко погодитися з автором порівнянням вишивки до шкільної накиненої імпровізації. Це радше мініатюра, багата змістом, деталями і викінченням. Та проте статтю Федюка можна назвати першою правильною спробою підходу до вишивки, як до мистецького твору, й лише мистецького.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ.

І. Г., Кліфтон, Н. Дж. — Про це вже були новинки, передані з краєвих газет. Але, якби і хотіли скористати з Вашого письма, так годі, бо не можна відчитати місцевостей. Пишіть виразно.

Таж ви спроневерилися вашій батьківщині. Раз вихвалюєте Наполеона, то знову Гамбету... Чорт вас зрозуміє...

— Пане, — відзивається до французьки Шампунь і мене в руках серветку — навіть найбільший мій ворог не міг би більше мене образити. Все між нами скінчене.

Коли три години пізніше подали обід, Камишев засів уже сам один. Та зараз зпочатку, після першої чарочки, заволоділо ним непереможне бажання говорити. Знов хотілося йому подрочитися з кимсь, а тут нема слухача...

— Що робить пан Шампунь? — питає слуги.

— Пакує річі.

Щож це знову за дурниці? — промирился Камишев і йде до французів. Застав його, як сидів на долівці та дріжучими руками складав у куври біля, фляконки від перфум, м о л и т о в и к и, шльики, краватки... А все там впадало в очі своєю елегантною — і він сам і все. З його великих, синих очей слзюзи наче град падали в кувферок.

— Кудиж це ви збираєтеся? — питається Камишев, поглянувши хвилинку.

Нема відповіді.

— Хочете відіхати? — питається далі. — Гм, як вам подобається. Не маю права зупиняти. Не знаю лише, як даєте собі раду без паспорту. Не знаю. Бо десь мені задівується. Я мав його між папєрами, та десь пропав. А в Росії з паспортами не жартують. Це зробив без паспорту навіть п'ять верств; зараз хап!

Шампунь підводить голову та недовірливо поглядає на Камишева.

— Так, так. Не раджу пробувати. Вони зараз по носі пізнають, хто має, а хто не має паспорту. Тому зараз придержали би: Стій! що ти за один? — Альфонс Шампунь. — Е, ми знаємося на таких панях Альфонсах! А не ласка етапом десь до менше віддаленої губернії...

— Ви хіба жартуєте? — Та чогож я мав би жартувати? Щож мені з того прийшло би? Та робить, що вам завгодно. Лише я задалегідь перестерігаю, щоби ви потім не плакали. Я від усього руки вмиваю та навіть пальцем не кінваю, як поведуть у кайданах.

Шампунь зривається та блідий ходить сюди й туди.

— Що ви зі мною виробляєте? — каже хапаючися за голову. — Боже

мій, Боже. Ах, хай буде проклята година, в якій я покину Францію!

— Ну, ну, таж це жарті — починає Камишев, уже іншим тоном. А то чудак, не розуміється на жартах! Ні словечка не вільно сказати.

— Ах, любий пане! — постугнує Шампунь уже постугнує. — Присягаюся, таж я так привязався до Росії та до вас, до ваших дітей... Тяжко мені відіс відіжджати... Це смерть для мене. Та кожне ваше слово це наче ніж у серце...

— А то раз чудак! Коли я вигорюю на французів, то ще не можна ображуватися. Чудак, на правду. Візьміть собі приклад із такого орендаря Йоська... Я його і жидом і пархом прозвув, і свинське вухо скручу йому з поли, і за пейси на шарпаю його, а він жеж зовсім не ображується.

— Таж це жид. Він для гроша все з себе готов зробити.

— Ну, ну, досить. Ходімо на обід. Тепер уже спокій та згода.

Шампунь припудрував заплакане лице й іде до ідальні. Зпочатку ідуть мовчки, та вже після другої страви починається та сама історія. Француз застуджений на безконечні муки.

ВЕЛИКИЙ ПРОЦЕС ОУН У ЛЬВОВІ

(Подано за львівським часописом „Діло“).

Ідеологи про свою діяльність.

На питання обор. д-ра В. Старосольського підс. Стецько відповів, що був ідеологічним референтом і редагував „Бюлетин“, орган крайової езекутиви ОУН. Цей підсудний подав кільканадцять надроків своїх статей про філософські основи українського націоналізму. Крім того вголосовував теж реферати на різні суспільно-політичні теми і ці реферати видавав окремо. Заявив, що студіював філософію Ніцше і Штірнера. Ніцше, як філософ — каже підсудний, — є представником крайнього волюнтаризму. На дальше питання обор. д-ра В. Старосольського підс. Янів заявив, що він у легальний спосіб поширював ідею націоналізму. І так поміщував свої статті в легальній українській пресі, націоналістичного напрямку. В статтях порушував різні суспільні справи, писав про соборність і суверенність України, про те, як слід ставити українську проблему закордоном і т. д. Підкреслив, що страшний голод на Советській Україні був причиною зорганізованої протибольшевицької акції українських націоналістів, якої вислідом був атентат тов. Лемика у большевицькому консуляті у Львові. Писав теж про життя українського народу у Польщі, про шкільну акцію і т. д. З нелегальної преси писав у Бюлетині про відомі події в львівському повіті в 1932 р.

На питання прокуратора підс. Янів заявив, що своєю статтю про Східну Україну помістив у „Нашому Кличі“ в липні 1933 р.

Акти з т. зв. архіву Сеніка. Спротив оборонців.

Після того прокуратор витягнув два великі томи актів з т. зв. архіву Сеніка, передав їх предсідникові, щоб він їх відчитав. Обор. д-р Ст. Шухевич спротивився відчитанню цих актів тому, що ці акти оборонцям не відомі. Цих актів оборонці ніколи не бачили, не знають їх походження. Не знають, чи вони прийшли в посідання суду згідно з постановами польської карної процедури чи процедури тієї держави, яка їх перша дістала в руки та взагалі не можуть заявлятися перед їх огляданням щодо їх автентичности, оригінальности та вартости. Цей внесок піддержав обор. д-р В. Загайкевич іменем усіх інших оборонців. Прокуратор спротивився цим внескам кажучи, що покинується при відчитанні цих документів на ті самі законні постанови, що при покликванні свідків. Прокуратор додав з притиском, що документи, які він пропонує, мають напевно більше значіння, ніж нпр. таке „виманчене“ свідчення лікаря д-ра Райна про психічну недугу підс. Р. Сенькова.

Обор. д-р Е. Давидяк негайно зголосився до слова і просив предсідника ствердити, що ніхто свідчення від д-ра Райна не „вмантив“, ні він сам про це не згадував ніколи. Прокуратор заявив, що він не мав тут на думці обор. д-ра Е. Давидяка, але іншу особу, яка дістала це свідчення.

Нарада трибуналу. — Успіх оборонців.

По короткій нараді трибуналу предсідник прихилився до внеску обор. д-ра Ст. Шухевича і дозволив негайно оборонцям оглянути акти, що їх пропонує прокуратор. По огляненні оборонці зложить у четвер заяву у справі, відчитання цих документів. Одночасно предсідник відложив розгляд.

Знання останніх двох свідків.

Св. Олександр Матла, на домагання обор. д-ра Горбового запряжений, зізнав, що в Юнацтві не працював. Два питання обор. д-ра Горбового до свідка предсідник відхилив, а трибунал затвердив цю постанову. Далі на питання цього оборонця свідок відповів, що прокуратор обвинувачував його за працю в Юнацтві, але суд увільнив свідка від вини і кари. На питання підс. Равлика свідок відповів, що з цим підсудним ніколи не стрічався.

Св. Теодор Еліашевський, на домагання прокуратора запряжений, зізнав, що у друкарні „Час“ друкувалися прикінці травня 1930 р. летючки ОУН.

Проти відчитування актів з т. зв. архіву Сеніка.

Обор. д-р В. Загайкевич поставив внесок, щоб трибунал зрассумував своє рішення у справі відчитання деяких документів з т. зв. архіву Сеніка, бо оборонці не знають в який спосіб вони дісталися, не знають теж навіщо їх мають тут відчитувати.

Прокуратор спротивився цьому внескові і подав, що документи мають відчитати на доказ, що підс. д-р Б. Гнатевич був краєвим командантом УВО.

Обор. д-р Горбовий пригадав, що між Польщею і Чехословаччиною є міжнародна угода у справі видавання осіб і річей... Тут предсідник перервав оборонцеві, кажучи, що далі не дозволять йому в цій справі промовляти. По нараді з вотантами предсідник заявив, що відписи документів з т. зв. архіву Сеніка мають усі позначки урядових документів і доручив вотантові Бітнерові, щоби відчитав де які з цих документів.

Відкинені внески.

Опісля протоколянт відчитав рішення трибуналу, який відкинув внески обор. д-ра Я. Римовича та обор. д-ра Е. Давидяка. Трибунал рішив лише відчитати перше свідчення д-ра Райна про психічну недугу підс. Р. Сенькова.

По півгодинній перерві протоколянт відчитав карні карти деяких підсудних.

Нові внески трибуналу відкинув.

З черги низку нових доказових внесків зголосили оборонці: д-р В. Горбовий, д-р В. Загайкевич, д-р В. Старосольський і м-р Жизневський.

Обор. д-р Горбовий поставив внесок, щоб трибунал наказав поліції привести до суду трьох допущених свідків і крім того допустив двох нових свідків: д-ра Коса та о. Трешнівського на обставину, що М. Косівна підчас відомих подій в Угнівці з вєсною 1934 р. не приїздила зі Львова до Угнова і тому підс. Равлик не міг з нею тоді зустрітисся в Угнові. Далі, щоб допустити доказ з „Діла“, „Нового Часу“, „Нашого Клича“ та інших часописів за місяці серпень — жовтень 1933 р. на обставину, що вся українська преса протестувала проти большевицького терору і голоду на советській Україні.

Обор. д-р В. Загайкевич поставив внесок, щоб трибунал зареєстрував оригінальні акти з т. зв. архіву Сеніка, бо тут прокуратор пропонує не оригінальні акти, лише відписи з відписів цих документів. Одночасно суддя Вітунський з Варшави зладжуючи ці відписи ствердив, що вони в деяких місцях нечіткі. Оборонці не знають, чи це оригінальні акти нечіткі чи відписи документів. По пропозиті оригінальних актів оборона

THIRD CONVENTION OF THE UKRAINIAN CATHOLIC YOUTH LEAGUE

FIRST NATIONAL UKRAINIAN CATHOLIC FIELD DAY

PHILADELPHIA, JULY 17, 18, 19, 1936

THE CONVENTION IS TO BE HELD AT THE BENJAMIN FRANKLIN HOTEL, JULY 17th AND 18th. THE FIELD DAY AT THE NORTHEAST HIGH SCHOOL FIELD, JULY 18th.

GENERAL PROGRAM

JULY 17th.
 9:00—10:00 Mass at the Cathedral.
 10:00—11:00 Registration at 816 North Franklin Street.
 11:00—1:00 Registration at the Benjamin Franklin Hotel.
 1:00—5:00 Formal opening and commencement of general session.

JULY 18th.
 10:00—12:00 Pontifical Field Mass—Celebrated by His Excellency the Most Reverend Constantine Bohachevsky with a large assistance. Ukrainian Choir of St. George of New York City and Boyan Choir of Yonkers shall sing, both under the direction of Mr. Theodore Onufryk of New York City.
 12:00—1:00 Lunch.
 1:00—6:00 Track and Field Events.
 6:00—8:00 Ball Games.

JULY 19th.
 8:00—9:00 Mass and receiving Holy Communion in a body. Mass sung by Boyan Choir of Perth Amboy under direction of W. Lwiwsky.
 9:00—10:00 Communion Breakfast for delegates in the Ukrainian Hall.
 11:00—2:00 Closed session for delegates only; shall be held at Benjamin Franklin Hotel.
 2:00—6:00 General session in Benjamin Franklin Hotel.
 7:00—1:00 Banquet and Ball. Distribution of all prizes. Athletic prizes distributed by His Excellency the Most Rev. C. Bohachevsky. High Church and civic representatives delivering very short addresses. Entertainment by Choir of M. Shashkevitch of Frankford, Pa., under direction of Mr. P. Bahlay.

Registration starts Thursday night at 816 North Franklin Street. As general session problems of youth presented by very good speakers. Among speakers we find such people as Mr. S. Mamchur, Mr. A. Chechansky, Mr. M. Wagner, Mr. S. Stefaniw, Miss J. P. Showsky, Mr. Yaremko, and Miss E. Piddubcheshen.

Come one, come all, on to Philadelphia for this Convention. Athletes it is still not too late to enter. Do not be backward, this is amateur supervised by "Amateur Athlete Union" officials of which the U.C.Y.L. is a member. Look over the rules, prizes, and events and send in your application.

RULES

Check the events you wish to enter in your division by marking "x". Fill out entry blanks and enclose entry fee. A 5-3-2-1 point system will be used for first, second, and third prizes respectively, whether a team or individual event. The U.C.Y.L. is not responsible for any possible injuries incurred in events. All participants must be UKRAINIAN CATHOLICS. All contestants must be AMATEURS and properly UNIFORMED. To compete in the Junior Class, athlete must be under 16 years on July 18, 1936. A.A.U. rules will govern events.

PRIZES

GOLD MEDALS to winner of each event.
 SILVER MEDALS to second place.
 BRONZE MEDALS to third place.
 CUP to outstanding athlete in each three divisions.
 TROPHY to team scoring the greatest number of points in all-around competition. (Permanent possession to first team or club winning the trophy three times.)
 CUP to winning Baseball, softball and volleyball teams.
 Members of the winning relay teams will each be awarded a gold medal. Over 100 prizes to be awarded.

EVENTS

(Put "X" in front of events you want to enter.)

SENIOR BOYS.	JUNIOR BOYS.	UNLIMITED GIRLS CLASS.
100 yd. Dash	50 yd. Dash	50 yd. Dash
220 yd. Dash	100 yd. Dash	100 yd. Dash
440 yd. Dash	880 yd. Relay (Four to a team)	220 yd. Dash
880 yd. Dash	Running Broad Jump	440 yd. Dash
One mile run	Standing Broad Jump	440 yd. Relay (four to a team)
Two mile run	Running High Jump	Standing Broad Jump
120 yd. High Hurdle	Chinning the Bar	Running High Jump
220 yd. Low Hurdle	Baseball throw	Basketball Distance Throw
One mile Relay (four to team)		Potato Race (Under 16 yrs.)
Running High Jump		Sack Race (Under 16 yrs.)
Running Broad Jump		
12 lb Shot Put.		
Pole Vault.		

BALL GAMES.

Volleyball game (girls' championship)
 Baseball Game (exhibition.)
 Mueball Game (boys 8 championship)
 Tennis and Quoits are optional.

Bring your own athletic equipment, uniform and tennis-racket.

APPLICATION OFFICIAL ENTRY BLANK.

Date _____

Please enter me in the events marked "X" for which I enclose my Entry Fee of 25 cents.

I do also hereby solemnly swear that the following information is true to the best of my knowledge: (Print or write legibly.)

Name _____ Birthday _____

Address _____

Club or Church representing _____

Address of Club or Church _____

Reference (Priest): _____

Are you a Ukrainian Catholic? _____

Are you an Amateur Athlete? _____

NOTE: If accepted, you shall receive a certificate approving your entries and application and your registration number. The entry fee permits admission to the field, participation in your events, seeing the ball games, and access to prizes. Mail entry blank properly filled out, including your Entry Fee as soon as possible to the Sport Director:

ALEXANDER YAREMKO, 641 NORTH 16th STREET, PHILADELPHIA, PA.

зможє виказати не лише недокладність, але теж неправдивість цих актів. Далі цей оборонець поставив внесок, щоб трибунал переслухав як свідка дир. І. Лисого на обставину, що підс. д-р Б. Гнатевич у 1930, 1931 роках працював постійно в „Сільським Господарі“ і нікуди не виїздив за кордон. Вкінці, щоб допустити акти зі слідства з 1932 р. проти цьогож підс. д-ра Гнатевича, в яких він докладно подав, де перебував у згаданих роках.

Обор. д-р В. Старосольський на вступі підкреслив, що зміст нотатки в актах т. зв. архіву Сеніка того роду, будьтоби оборонці: д-р Ст. Шухевич, д-р В. Старосольський і д-р С. Шевчук дістали гроші від організації за оборону, є неправдивий. Описав поставив внесок, щоб трибунал допустив річник „Бюлетин“ крайової езекутиви ОУН і річник „Студентського Шляху“ за 1934 р., в яких є статті на ідеологічні теми, до авторства яких підс. Стецько признався на розправі перед двома днями. На цю саму обставину локликався цей оборонець на річник часопису „Наш Клич“ з 1933 р., де знову підс. Янів писав вступні статті на ідеологічні теми та про пласаніцтво української нації. Вкінці оборонець просив допустити ч. 2—3 „Студентського Шляху“ з 1933 р., де теж є стаття підс. Янова. Всі ці статті були підписані превдоніма-

ми, але оба підсудні призналися на розправі до їх авторства.

Обор. м-р Жизневський поставив внесок, щоб трибунал відчитав постанову львівського суду з березня 1936 р. на обставину, що проти підс. Спольського суд прийняв слідство за провини зі ст. 154 к. з. (поширювання летюток). Прокуратор підкреслив, що не вірить у правдивість нотатки і не каже, що оборонці дістали гроші від ОУН та спротивився вище згаданим внескам оборонців. По репліці оборонців: д-ра В. Загайкевича та д-ра Горбового трибунал пішов на нараду і відкинув усі згодошені внески. Така сама доля стрінула останні два внески д-ра Загайкевича у справі допущення доказу, що підс. Свенціцька не писала ніяких грипсів у в'язниці у Львові.

(Далі буде).

БРУКЛІН, Н. Й. Тов. Дістер, від 310, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звітний місячний збори відбудуться в суботу, 11 липня, в годині 7:30 вечір, під ч. 724 Ліонард вул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо маємо важні справи, як також буде звіт контрольної комісії. — М. Більський, предс.; С. Пелешатив, кас.; Д. Багрії, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Українське Запомогове Тов. Дістер, від 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний збори відбудуться в суботу, 11 липня, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6-та вул. Кожний член обовязаний прийти на ці збори, бо маємо важні справи до поагодження. Долугочим членам пригадуємо, щоб вирішали свої належності. Нових членів приводить на час, то є точно год. 8. вечір. — Д. Костичин.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

І ЦЕ ВОНИ ЗЛИЖУТЬ.

Від самого початку „пятилітки“ большевицькі агенти говорили про досягнення економічного розвою Америки. Горячіші бесідники навіть запевняли, що комуністична Росія перевищить під тим оглядом капіталістичну Америку. Як хто сумнівався в це запевнення большевицьких агентів, большевицькі письменники накидалися на нього як на наймита буржуазії.

Як доносять з Москви, комісар тяжкого промислу, Грегори Орджонікідзе, говорив тем молодим комуністам про небезпечку спочивання на лаврах та про небезпечну балачку про те, що мовляв Росія вже дорівняла Америці.

Отже те, що тут в Америці пишуть комуністичні агенти називають розумом, большевицький комісар розкриває в Москві як глупоту комуністичних теят.

ЧИ СКАЖУТЬ?

До Америки приїхала група польських пластунів. Мають, очевидно, на цілі запізнати американських пластунів ближче з польським пластуństwом.

Чи скажуть вони американським пластунам про те, як польський уряд при тихій, а деколи й явній, згоді польських пластунів, душать пластуницький рух серед українців під Польщею?

НЕМА В АМЕРИЦІ ФАШИЗМУ?

Л. М. Біркгед, унтерьянський пастор з Канзас-Сіті, в стейті-Мезуре, говорив ньюйоркським газетарям при нагороді приїзду до Нью Йорку, що в західних стейтах сильно поширяється фашизм.

В околиці, з котрої він походить, він варахує цілий тузін ріжних фашистських організацій. Він припускає на тій основі, що в цілім краю буде їх певно сотка. Щоби стати суспільною загрозою, ці рухи потребууть тільки одно-

го: появи вправного демагога в роді Гуї Лонга.

ЛЮДИ МОДИ В КЛОПОТІ.

Тимчасом з Лондону телегруфують, що сер Волтер Сітрін, президент міжнародного конгресу робітничих юній, говорив при відкритті цього конгресу, що фашизм в Європі вже перейшов часи свого найбільшого розвою, себто тепер він уже розвивається менше, як досі. Загальний рух нині вже йде від фашизму в напрямі до демократії.

Ці дві заяви ставлять у тяжке положення цих людей, що не мають ніяких політичних поглядів, а стараються все бути з рухом, що в дану хвилину найкраще розвивається. У людей, що в часи монархізму становлять монархістами, в часи великого розвою комунізму комуністами, в часи демократії демократами, а в часи фашизму фашистами.

Що їм тепер бути, коли в Америці рух іде до фашизму, а в Європі від фашизму? Хіба бути фашистом для Америки, а демократом для Європи?

КЛОПОТИ ФАШИСТІВ В АМЕРИЦІ.

Біркгед оповідав ньюйоркським газетарям дещо більше про способи, якими ширяться фашистська пропаганда в Америці.

Відомо, це є дуже цікава справа, бо в Америці існує демократична традиція. Значить, люди загально признають, що в Америці повинен бути демократичний устрій.

Хто ширить фашизм в Америці, мусить з одного боку заявлятися демократом, а з другого підсудвати фашистську пропаганду так, щоби слухачі того не пізнали.

ЯК ЦЕ РОБИТЬСЯ?

Як оповідає Біркгед, деякі фашистські організації від себе нібито нічого йє кажуть. Вони, наприклад, поширяють фашистську літературу,

видану фашистською лігою в Лондоні. Відомо, ширити брошури цієї ліги ще не може означати ширення фашизму, але на ділі вони ним є. Інші називаються „Приятели Нової Німеччини“. Відомо, і в демократичній Америці можна бути приятелем „нової Німеччини“. Або вони називаються: „Модерні Патріоти“. Бути патріотом похвальна річ, а в модерні часи, яким патріотом бути, як не модерним? Нема в тому ще нічого фашистського. Або організація „Американська національна робітнична партія“: видимо, як вона промовляє до американства, націоналізму й робітництва.

ЯКА НА ЦЕ ЗАРАДА?

Це все показує, як треба в нинішні часи розумітися на вивісках. Колись, як партія давала собі вівіску, вона старалася сказати світові, за що вона стоїть. Нині партія часто своєю вівіскою старается свою справжню ціль закрити.

Біркгед так і каже, що найкращим засобом для боротьби проти фашизму є розкривати при вським руху його цілі, себто показувати, за що він себе представляє, а чим він є на ділі.

ХТО ВАРІЯТ?

На таку тему заповіджена промова в Сивлк Авдіторіум у Сіетелі, Портленд.

Справді дуже цікава тема. Адже на цю тему написано тисячі книжок.

Однаке, читаємо далі в оголошенню, що цю промову вголосить конгресмен Маріон Зайончек.

Як так, то ми вже знаємо, хто є варіят. Конгресмен Зайончек уже сказав, хто є варіят, як він утік з дому для божевільних. Казав, що психіятри, що його оглядали, це варіяти, а він здоров.

Якби пана Зйончека взяти до вівьска, то він певно скоро почав би кричати на своїх компаністів: „Що з вами, що в цілій компанії ніхто кроку не тримає, тільки я один?“

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАП ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ДО КРАЮ

ПОШ

ПЕРЕСИЛАЄМО В ДОЛЯХ І ТЕЛЕГРАФІЧНО ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВІТА, СКОРО І ДЕШЕВО.

- Продаємо шифрати на всі лінії до краю і з краю до Америки.
- Полагоджуємо всі краєві справи дешево і після прав краєвих.
- Продаємо і виниюємо домн і фарми і полагоджуємо всі тутешні справи реальностей.
- В кожній справі просимо кожного Українця в Америці улаштуватися в повних справах до свого українського товариства котрого властителем від 20 літ є Антін Пашук. Адреса біля:

ANTHONY D. PASHUK
 322 N. 8th Street Philadelphia, Pa.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БЛЕКСТОН, МАСС.

Участь українців в отворенні стейтового парку.

Дня 21. червня відбулось у нашій місцевості отворення стейтового парку ім. президента Рузвелта. В цьому отворенні серед інших національностей взяли участь теж і українці. Тутешня українська громада не велика і не дуже багата. Та всеж з нею тут чується. Доказом може бути запрошення української громади до участі в святючній відкритті цього парку, що мало бути получене з ріжними парадями.

Значачи свої слабі сили, ми вдалися за поміччю до сусідної, вунсакетської української громади, а саме до товариств: Запорозької Січі, 206 відділу У. Н. Союзу і 241 відділу У. Н. Союзу ім. Івана Франка. Різночасно запросили ми музичне товариство „Українську Банду“ і кружок танцюристів ім. В. Авраменка.

Ціла українська група, враз з молодію, нараховувала около 300 душ. Молоде, головне дівчата, були дуже гарно повбирані в українські строї. Решта учасників мали сині сорочки і жовті краватки, і такоїж краски шапки. Поперед української групи маяв жовто-синий прапор, а поруч нього американський прапор. За ними ступала, вбрана у свої музичні однострої, українська оркестра з Вунсакет, в числі 40 душ, під проводом гром. Івана Караса.

Ця оркестра це справжня гордість української вунсакетської громади. У своїх виступах вона все здобуває признання і то не тільки серед своїх, але теж серед чужих. Тож не диво, що й цей раз вона здобула для себе всіх серця.

Погода була чудова. Українська громада почала свій вимарш з так званої „Балюквіки“, а згодом злучилась зі загальною маніфестацією в Блекстон. Українській громаді призначили у поході перше місце, що було не аби яку несподіванкою для самих українців. Ремствували на це дуже наші „сусіди“ поляки. Іх тут є чимало, і хоч більшість з них вже роджена тут, а все таки старяться нам шкодити на кожному кроці.

Наша група була не тільки найбільшою числом, але теж була найкраще упорядкована і мала найкращі строї. Вона приковувала увагу тисяч людей, які на той день позідалися не тільки з самого міста, але теж з околиць. Як тільки надходила наша група, глядачі задоволено опаскували її

руками. Наша група захопила теж губернатора Керлія, який цього дня заступав самого президента Рузвелта. Він перший, побачивши нашу групу, почав бити у долоні. Про цей похід було багато описів в тутешній пресі. Справді в тутешніх редакціях є багато поляків, які старалися ослабити вражіння української групи, однак це їм не вдалося. Іх спроби поборювати нас, часто приєднують для нас ще більше симпатиків.

Прикінці слід зробити увагу на одну річ: Для нашої оркестри конче потрібно дістати нот на українські марші. Ми вміємо не раз дорікати тим нашим молодим хлопцям, що вони не грають українських пісень. А чи подумали ми про те, щоб їм дістати ноти на ті пісні? Ноти це дорога річ і молоді хлопці, які мають багато інших видатків, звязаних з їх наукою гри на інструментах, не все можуть собі на те позвонити. Старші громадяне мусять прийти їм в цьому з поміччю. Ми повинні влаштувати якісь підприємства на ту ціль, або призначити 10% чистого доходу з тих підприємств, які ми тепер влаштуємо. Купім для них бодай партитуру, а решту вони собі розпишуть самі. Наша музична література дуже багата. В нас є музичні твори, якими ми можемо гордитись навіть серед найвибагливішої публіки. Але треба постаратися, щоб ці твори знаходилися в руках наших молодих музикантів.

М. Скибіньський.

ПАСЕЯК, Н. ДЖ.

Закінчення праці школи і хору.

В червній рідна школа і хор Лісенка при укр. прав. громаді, закінчили свою працю і так: закінчення школи відбулось концертом і штукою „Пільна Квітка і Сирітка“ (Степанчука), в неділю 21 червня, а хор виставив дня 28 червня драму „Невольник“.

Концерт школи відбувся пописами кожної класи. Зокрема, а на закінчення виступили двадцять трое дітей; що кінчили українську школу і дістали (дипломи) свідства. Вони вивчалися найкраще і в піснях на три голоси, переважно Гайворонського, і в штуці-представленню. На закінчення діти мали малу гостину на яку зложили кілька доларів наші щирі бизнесмени, а також присутні на салі, яких цим разом було більше, бо був вільний вступ. Збіркою занявся о. С. Мусійчук, під якого управою була школа і хор в „Невольнику“.

Дня 28. червня, хоч було досить жарко, було десять

людей на „Невольнику“. Гурт козацький вишов добре і живо. Їсі головні ролі з вимкою І. Дидя і ролі Неплюго, грали тут роджені молоді члени кружка. Знову на похвалу заслугоу панна Грися Данись за її гарно віддану ролю Ярини і молодий вісімнадцятирічний Петро Мікула за ролю Стефана. Обидвоє були дівраною гарною ларою і в постанові і в грі в піснях. Не можна забути за зрозумілі і чуле віддання ролі Коваля, яку грав п. І. Живинський, а також за гарні спів і гру молодого вісімнадцятирічного А. Молодовича в ролі Недобитого. Також бездоганно випали і менші ролі: Оксани — С. Сосонка, Опари — П. Данись, Кукси — І. Процивич, Покришка — І. Данись, Голодник — І. Петрушкевич, Джура — В. Молодич і інші.

Честь тобі наша любя молоді за труд і пожертву часу громадянської загальнонаціональної української справи!

Пість.

РЕВМАТИЗМ ЗДЕРЖАНИЙ УПІРОДОВЖ 48 ГОДИН.

Новий лік нью-йоркського лікаря приносить шість тисячам. — Протягає арматичну докучливість зо спини, з суглобів і з м'язів.

БОЛІ ПРОМИНАЮТЬ ЗБИЧАЙНО ПЕРШОГО ДНЯ.

Отрути у вашій крові спричинюють ревматичні болі, задержаність та напухлість і не дають вам свабодно рухатись без докучливих болях. Щоби полегшити свої страждання, ви мусите увільнити свою кров від отрути! Ця докторова нова медицина робить це швидко. Не має в собі старих — безпечна для молодих і старих; не чинить небезпечки серцю. Називається цей лік BARUVACOL і ви можете спробувати його на отсій ретельній пропозиції: Витягніт отсе оголошення і зашліть його поштою враз з вашім назившем і адресою до: Atkins Laboratory, 44 East 63rd Street, New York City. (Можете теж прийти особисто). Грошей не посилайте. Заплатіть поштареві \$1.85 і кілька центів за доручення (C.O.D.), коли він принесе вам Баруваколь. Уживайте його дві доби (48 годин). Як не почувте полегші, то незжигний лік зверните, а ми вам відшлемо вашх \$1.85. Пошто терміт це одні-два? Година: 10 до 4.

Подорож до СТАРОГО КРАЮ новими, поспішними модерними моторовими ПІСУДСКІ І БАТОРИ Найближчі відділи в Нью Йорку 4-го й 12-го СЕРПНЯ 10-го і 15-го ВЕРЕСНЯ Лише туристична і третя класа. Нема лишної третей класи як на мор. кор. „Пісудські“ і „Батори“.

Голодяться до місцевих агентів або до: GYUMA-AMERICA LINE, 32 PEARL ST., NEW YORK, N. Y.

ШИФКАРТИ

на найбільш та найшорш кораблі на всі прогукані і то до всіх країв. Воготовлено всі документи, потрібні до подорожі — паспорт, Віза, перетити відвізати, пенсії, і тому інші пасажирські документи за шість днів.

ДОЛЯРИ послано до всіх країв ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО. Амплічу ми на останній пошті під повною гарантею ПОМАГАЄМО негалежачи легалізувати відповідно до нових законів.

ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обовязуючих законів в краю. Контракти, повноважсті, акти доручення, довідки експерти і всі інші документи.

Продаємо ДОМИ та ріжні бізнеси по дуже приступних цінах. Голодяться у всі справи до нашого КОТАРІАЛЬНОГО БЮРА по совісіх поради та ретельну обслугову.

S. KOWBASNIK

277 E. 10th STREET, (поблизу 1-го і Ебено А), NEW YORK, N. Y.

НА АМАТОРСЬКІЙ СЦЕНІ.

Режисер обурився на аматора: — Ми граємо пєсу в життя в Сибірі, — треба було тепло одгятися, а ви прийшли в якісь подертій кацабайці! Деж я вам тепер дістану кожуха? — То нічого, товаришу, не журіться. Я маю під сподом теплі штани — відповідає аматор.

ДО РІДНОГО КРАЮ

ПРОДАЖА ШИФКАРТ — ПЕРЕСІЛКА ГРОШЕЙ доларами — ВИШУКУВАННЯ для приїзду до Америки або назви корабля. — ПОЛАГОДЖУВАННЯ СПРАВ СТАРОКРАЄВІХ І ІМІГРАЦІЙНИХ. — ВИПОВНЕННЯ ріжнородних аплікацій — АСЕ.

КУРАЦІЯ домів і т. п. — Інформації і поради ДАРОМ. Голодяться особисто або листовно до: НАЙБІЛЬШОГО УКРАЇНСЬКОГО ШИФКАРТОВОГО БЮРА E. S. WITKOVSKY, 130 EAST 7th ST., corner Ave A, NEW YORK, N. Y.

ВАШИМ РІДНИМ У СОЮЗІ СОВЕТСЬКИХ СОЦІАЛІСТИЧНИХ РЕСПУБЛІК ВИСІЛАЄ ОДЕЖУ, ВЗУТТЯ, ХАРЧІ. І TAKE ІНШЕ

PRODUCTS MERCHANDIZING CORP., 48 DELANCEY STREET, NEW YORK, N. Y. TELEPHONE: ORCHARD 4-2565.

МІЛІ

Кілька миль це може значити лиш кілька хвиль; хочби хтось мешкав подальше, він може мати нашу службу швидко й успішно, якщо такої услуги потребує.

Ті, що бажаної Євсваюкової обслуги, заної від 30 років як цілковитої й обдуманой, можуть до нас навідуватися безпечно, не зважаючи на віддал.

STEPHEN LEWISIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Montic St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne Phone: Bergen 4-5989 Bayonne 3-0546

ВИЗИТАЦІЯ.

Інспектор: Ви, пані, не вмієте ставити питань. Питання треба так поставити, щоб дитина відповіла якраз на те, про що вам іде. Ось маєте в підручнику слово „лавка“... Тоді питаюся: Де ти сидиш, Четверак?

Ученик: В школі.

Інспектор: Гм... але в чім ти сидиш?

Ученик: В мамуниній кацабайці, бо кожух тато взяли до ліса.

Інспектор: Але на чім ти сидиш?

Тут дістав інспектор відповідь, яку з оглядів цензурних не можемо повторити.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НЬО ЙОРК, Н. Й.

На Музей.

Гром. Ілія Рузар і Денис Гула, власники ресторану в Укр. Нар. Домі 217 Іст шеста авеню, зложили \$10 на Музей Визвольної Боротьби в Празі та переслали ту жертву через Обєднання.

МЕКІЗРАКС, ПА.

На Рідну Школу.

Українська церква Пр. Діви Марії переслала до Обєднання жертву в сумі \$110, призначуючи ті гроші на Рідну Школу.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

На вивольну боротьбу.

На забаві з приводу двадцятиліття подружжя гром. Петра й Анастасії Клекот, приївні гості не забули і про Рідний Край та зложили дрібними жертвами \$4.35 на визвольну боротьбу. Жертву переслано через Обєднання.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

На Рідну Школу й визвольну боротьбу.

З нагоди вінчання гром. Петра Витязь, члена У. Н. Союзу з Ксеєю Вирста, яке відбулось 26. квітня ц. р., приївні гості зложили жертви на Рідний Край. Збіркою занялись Петро Семків і Михайл Прус. Жертвували: Петро і Ксея Витязь \$1, а також Ю. Домасінський \$1; П. Семків і М. Прус по 65 ц.; І. Витязь, Т. Витязь, М. Витязь, В. Олійник, Евдокія Олійник, пані Головата, П. Солоника, О. Чемеринський і І. Томаш по 50 ц.; В. Горін, В. Пилипів, Т. Пилипів, Т. Марич, В. Роман, Ф. Ровінський і М. Грицьків по 25 ц., а дрібними дєтками 45 ц. — Разом зібрано \$10, і ту квоту вислано до Обєднання, призначуючи по \$5 на Рідну Школу й визвольну боротьбу.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: ранно від 10 до 12. ввечір від 6 до 8, а в неділі ранно від 10 до 12.

БОЛІ НІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жили, болчі ноги, фебрі (важкіше жил), напухлі або болчі м'язи, ни кісточки і ревматичні ноги успішно лікуюмо новими європейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 2 до 6, в вонеділі і четверги від 2 до 6.

ГОВОРІМО ПО УКРАЇНСЬКІ.

L.A. ВЕНЛА

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ 28 W. 89 St., New York City.

ЧОЛОВІЧІ І ЖІНОЧІ НЕДОМАГАННЯ

ЛІКУЮ МОДЕРНИМИ МЕТОДАМИ. ВДОВОЛЮЧІ І ШВИДКІ ВИСЛІДИ.

Порядється д-р Зінса в лікуванні крові, шкіри і нервових недуг, катарів і хронічних боляків, нервів і загального ослаблення, шлункових і кишкових недуг, гемороїдів і інших виходючих забурень, що справляють біль та негодність, лямбоба, сирини, неврадліг, запалення нервів (псоріатис) і хронічних ревматичних станів, носа, горла, легенів, відділювачів нестуг, пенісних забурень і інших чоловічих і жіночих недуг, а коли маєте якінебудь недомогання, що їм не розумієте, порадьтесь допрочного мене, я вам все інсую.

Мої ціни умірювані.

Біоаналізи крові, лабораторні дослідж, проміні X (екс), сироватка і виприсувальні щеплення.

DR. L. ZINS

Повіх 25-літній практик.

110 East 16 ST. N. Y.

(між 4-тою Евеною й Трінг Плейс) ГОДИНИ: від 9 ранно до 8 ввечір. В неділі: від 9 ранно до 3 пополудні. ГОВОРІМО ПО УКРАЇНСЬКІ.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄТЬ ПОХОРОНИМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2568.

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

СВІЙ ДО СВОГО!

Одинокий український погребник в околиці Перт Амбой і Каргетер. Н. Д.

SAMUEL P. KANAI

433 STATE ST., cor. WASHINGTON PERTH AMBOY, N. J. Телефон: P. A. 4-4646. Чесна обслуга. — Умірювані ціни.

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА.

Заховавши свій ніж і ніж Діка у зволах свого лахміття, Док кинувся до чародія Інтамо, якраз в моменті, коли він розмахнувся дрючком, щоби разчерепити голову Пааби. „Стий!“ закликав Док. Інтамо стримався на хвилину і Док заговорив: „Ти це мусиш авивати його, щоби переконатися чи медицина є в його голові. Я це тобі інакше докажу“.

Інтамо мовчав і не знав, що на це відповідати. Користуючи з мовчанки Док промовжав: „Я великий доктор-чарівник, і мені це потрібно аж розкривати чиеїс чашки, щоби добути туди вложені ножі. Я можу витягнути їх, так само легко, як я їх туди засадив“. З цими словами він підійшов до Пааби й нібито почав добувати ножі.

Після одної жвнї. Док обернувся до чорношкірик держування до долоні два ножі. Здивування було оголошуюче. Людоїди щось з захопленням бурмотіли. На їх лицях слідна була велика пошана до білих харців. Тепер всім ясно було, що білі в'язні були великими чарівниками, сильнішими від їх власного чарівника Інтамо.

Док тріюмував. Він підійшов до Інтама й у захвалій спосіб тиснув йому під саміс два ножі. Інтамо до тепер стояв дохнюплений і роздумував, що далі з хлопцями робити. В моменті, коли Док тиснував йому під ніс ножі, він прийняв це як чергову обиду. Його лице визирілося, очі запалали непоборним гнівом і він замірився дрючком до Дока.